

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

natuurlijkDelfland@knnv.nl
www.natuurlijkDelfland@knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland

Nieuwsbrief 73 10 januari 2021

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving waarin mens en natuur samen een plek vinden.

En is actief in de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg – Leidschenveen (Den Haag)

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Verklaring van de symbolen

*: een ledenbijeenkomst, niet-leden zijn van harte welkom om de sfeer van de vereniging te proeven.

Meld je aan via natuurlijkDelfland@knnv.nl. Als het * teken ontbreekt, is de bijeenkomst openbaar en is aanmelding vooraf niet nodig.

W: afdelingswinkel is aanwezig; door hier te kopen steun je onze afdeling

G: Voor de gezelligheid

L: Voor mensen die willen bijleren

E: Voor de experts

H: Handen uit de mouwen

Rubriek Lief en Leed

Stuur reacties aan deze nieuwsbrief altijd aan natuurlijkDelfland@knnv.nl

Dat is voor de redactie de kortste weg.

Gisteren werd Geert helemaal blij op de persoonlijke oproep aan vele mensen over de mol.

Thema voor 2021: zaaien en maaien Natuur inclusief betekent samenleven met de natuur. Dit alles met het hoofd, hart en handen, oftewel met kennis en passie en door het beschermen van de natuur.

[klik hier voor meer informatie over het jaarthema](#)

Soort van het Seizoen: de mol

januari - maart 2021

[klik hier](#) voor meer informatie over de mol

Stuur je ervaringen op met mol.

Fotografeer ze en stuur deze op naar natuurlijkDelfland@knnv.nl

Heb je een foto van een mol of waar iets met een mol op staat?

Stuur deze svp op naar natuurlijkDelfland@knnv.nl

Verklein de foto niet.

De foto wordt gebruikt voor een fotopresentatie.

Mol ervaring van Marijke Heijne

Tijdens een kampeervakantie zat in lekker in mijn stoel een beetje te zitten, zoals je dat zo heerlijk kan doen tijdens vakantie.

Plots zie ik de slikrand van de tent een beetje bewegen, en dacht wat vreemd.

Ik tilde de rand voorzichtig op en verwachtte een muisje te zien, maar het schetste mijn verbazing om een mol te zien. Hij stopte met lopen.

Hij volgde de rand voor oriëntatie denk ik. Dus ik heb de rand weer wat laten zakken en zodra hij de rand weer voelde vervolgde hij zijn weg. Ik kon hem mooi volgen.

Ik kon de verleiding niet weerstaan om even een vinger langs zijn velletje te strelen, WAUW wat is dat zacht. Het voelt totaal anders aan als van een muis.

Aan het einde van de rand besloot de mol de grond in te kruipen, ik heb hem daarna niet meer gezien.

Bedankt mol dat je op mijn pad kwam om mij deze ervaring te geven.

09/01, **molshopen**, Zeven Gat, Aad van Uffelen. Een prachtig sporebed.

Uitspraak van Carolien over de mol: Een van de leukste beestjes die onze lieve heer heeft bedacht.

De mol in Westlanders nu: [klik hier](#)

STEM OP DE PETITIE BEHOUD DUINVALLEI WATERGAT STEM [hier](#)

En bevestig via de email je stem. De **huidige stand** is **3.361** ondertekeningen.

03/01, **kauwen** boven Watergat, Barend Voorham.

08/01, **winter in Solleveld**, deel van de Hollandse duinen naast duinvallei Watergat, Barend Voorham.

08/01, **begroeiing** Solleveld, Barend Voorham.

08/01, **rendiermos**, Solleveld, Barend Voorham.

Solleveld, onderdeel van natuurpark Hollandse Duinen. Het is een kwetsbaar gebied, dat teloor dreigt te gaan als het aangrenzende duinvallei Watergat wordt bebouwd. Op de duinen van Solleveld bevindt zich **rendiermos** dat erg gevoelig is voor vervuiling en uitstoot van stikstof. Het aangrenzende duinvallei Watergat zou alleen daarom niet bebouwd moeten worden.

Help het Watergat te redden: Vul het gat. De omgevingsdienst van de provincie heeft de bezwaren van Natuurlijk Delfland en de Bewonersgroep Monster-Noord afgewezen. Zij zullen hier tegen in beroep gaan, hierin worden ze ondersteund door mr. V. Wösten. Dit brengt kosten met zich

mee. Om dit mogelijk te maken hebben zij circa € 6.000,- nodig. **Een ieder die de duinvallei Watergat groen wil houden wordt opgeroepen om het beroep financieel te ondersteunen door een bedrag over te maken op NL69 TRIO 0776 4967 94 t.n.v. Natuurlijk Delfland onder vermelding van Watergat.** Mr. V. Wösten voert een bestuursrechtpraktijk en is de jurist die Mobilisation.nl heeft ondersteund, waardoor de Raad van State de stikstofregels heeft afgewezen die in de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) golden. De stand is nu € We gaan door met inzamelen omdat het niet is uitgesloten dat na de rechtbank we naar de Raad van State moeten.

***G 13 januari, 20:00 - 22:00 uur: Bestuursvergadering**, leden zijn welkom, **via zoom**. Kom een keer langs als je actief in Natuurlijk Delfland wilt worden en om de sfeer te proeven. Vraag de zoomcode aan via natuurlijkdelvland@knnv.nl.

14 januari, 19:30 – 20:30 uur, discussieavond Natuurbescherming via zoom
De natuurbeschermers Glenn Lelieveld neemt je mee in de wereld van lastige gesprekken over natuurbescherming. Hoe voer je een goed gesprek met omwonenden en gemeente over de komst van de wolf, de schadelijkheid van de huiskat of de achteruitgang van dieren waarvan we dat nooit zouden verwachten, zoals de haas? Hoe gebruik je in het gesprek argumenten, inzichten, afwegingen en keuzes in plaats van wetten, ge- en verboden en handhaving. Informatie en discussie wisselen elkaar op deze avond af. Van harte aanbevolen voor natuurbeschermers binnen de KNNV. De discussieavond vindt plaats via Zoom.
Vraag de code aan via natuurlijkdelvland@knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site
Want het programma wordt regelmatig aangevuld.
[Klik hier](#)

Wees alert op vogelgriep klik [hier](#)
Meld ook andere dode dieren klik [hier](#)

Melarium ons clubhuis
Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium. Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.
[Klik hier voor meer informatie](#)

CORONA We houden in alle situaties 1,5 meter aan. De deur van het Melarium naar het dakterras is gesloten.

Tuintips
Wilma van der Sande heeft vorig jaar deze rubriek met veel enthousiasme en gevarieerdheid gevuld. Het stokje is dit jaar overgedragen aan Louis van der Meijden, de hovenier uit Delfgauw. Beide grote dank.

Winterzoet, laat je midden in de winter verrassen door een geur die de hele tuin vult. **Winterzoet, Chimonanthus praecox** is een voor de rest van het jaar onopvallende heester die in december januari, februari geel bloeit en sterk zoet ruikt.

Sterrenhemel
11 januari, de maan staat 2,0° ten zuiden van Venus, in het sterrenbeeld Boogschutter.
11 januari, 17.30, Mercurius staat 1,4° ten zuiden van Jupiter, in het sterrenbeeld Steenbok. De samenstand is alleen met veel moeite zichtbaar rond 17:30 uur, of op 12 januari rond 17:15 uur. De twee objecten staan in het eerste geval in het zuidwesten, circa 3° boven de horizon, 1,4° van elkaar verwijderd. In het andere geval is de samenstand te zien boven de zuidwestelijke horizon, op een hoogte van circa 5°, zo'n 1,9° van elkaar vandaan. Kies een waarneemplaats met vrije blik op de horizon.
13 januari, 06.00, het is Nieuwe Maan. Vanaf de aarde gezien staat de maan in dezelfde richting als de zon, zodat de verre kant van de maan wordt verlicht en de donkere kant van de maan naar de aarde gekeerd is.
Donderdag 14 januari
17.15, de maan staat 3,8° ten zuiden van Jupiter, in het sterrenbeeld Steenbok. De samenstand is alleen met veel moeite zichtbaar rond 17:15 uur. De twee objecten staan dan boven de zuidwestelijke horizon, op een hoogte van ongeveer 5°, 8,0° van elkaar
De samenstand is met veel moeite te zien rond 17:15 uur. De twee objecten staan dan zo'n 6° boven de zuidwestelijke horizon, 4,2° van elkaar verwijderd.

17.15, de maan staat 3,6° ten zuiden van Saturnus, in het sterrenbeeld Steenbok. Het tweetal staat dan in het zuidwesten, circa 4° boven de horizon.

Hoe groot is 4°?

Houd je arm gestrekt voor je dan is de verticale vuist ongeveer 10% aan de hemel.

Scholenschuif in Tanthof Het Abtswoudsepark is voorlopig veilig, een mooi resultaat. Nu nog even doorzetten: Kies voor de 2+2 optie in de enquête scholenschuif. [klik hier](#)

Behoud kinderboerderij Tanthof en kindertuin de Boterbloem, zoals ze Behoud kinderboerderij Tanthof en kindertuin de Boterbloem, zoals ze zijn! Het Abtswoudsepark is gered, er wordt nu een onderzoek gedaan om de scholen naar de kinderboerderij en omgeving te verplaatsen. Klik [hier](#)

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Een kleine eetbare tuin,

Ontwerpen voor tuin, balkon en terras van 6 tot 66 m²

Auteur: Madelon Oostwoud

Een eetbare siertuin aanleggen op het balkon, in bakken en in de volle grond

Met vaste planten (zonplanten, schaduwplanten, hoog, laag, vast, pot)
Inspirerende tips voor tuinaanleg en tuinontwerp

Optimale benutting van zonlicht en regenwater
Vaste, winterharde, overblijvende en zelf zaaiende planten, dus weinig onderhoud
Zaaien, stekken, vermeerderen, scheuren

Gereedschappen, harde materialen, steunen van klimplanten

Dieren en insecten lokken en afweren, composteren

Tips voor oogsten, bewaren en verwerken

Met losse plantenlijst als keuzewijzer: meer dan 200 soorten eetbare vaste planten (met informatie over o.a. grondsoort, groeiwijze en toepassing in de keuken).

TERUGBLIK

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

04/01, sleuteloverhandiging Schapenwei, Laan van Groenewegen.

08/01, gewoon fluweelpootje op knotwilg, Tanthofkade, Freek Boon.

Sleutel schapenweide Laan van Groenewegen overhandigd

De gemeente Delft heeft op 4 januari de sleutel van de schapenwei Laan van Groenewegen overhandigd aan Natuurlijk Delfland. Er is eerder een overeenkomst getekend waarin Natuurlijk Delfland de weide beheert. Er komen ook schapen van de Agrarische Natuurvereniging Vockestaert en bij het dagelijks beheer zijn acht bewoners betrokken.

Deze schapenweide is circa 50 x 30 meter groot en is één van de laatste open stukken in de wijk Voordijkshoorn. De schapenwei ligt nu aan een weg, die tot 1956 een vaart was en toen is gedempt en in een weg veranderd. De tuinders vervoerden hun producten naar de Delftse veiling in Den Hoorn. Een van de bewoners die bij het dagelijks beheer betrokken is, woont al 74 jaar in zijn huis aan de Laan van Groenewegen en heeft het allemaal meegemaakt. Naast zijn huis staat nog een stukje kas van vroeger.

De gemeente Delft heeft besloten dat dit gebiedje de functie van openbaar groen heeft. Met dit besluit zijn de bewoners en Natuurlijk Delfland erg blij, want we moeten zuinig zijn op het groen.

Brandnetelklokje, Marian en Jannie waren in het Arboretum-Heempark in Delft en zagen deze schoonheid. Dit soort is daar nog nooit gemeld.

08/01, **blauwe reigers**, Staelduinse bos, Noordweide, Aad van Uffelen.

08/01, **pestvogel**, Hoek van Holland, Aad van Uffelen, gezien door vele tientallen vogelaars

09/01, **herplant Abtswoudse bos**, Schieweg, Peter Jacobs.

09/01, **Elsenburgerbos**, Rijswijk, Annelien de Leur.

09/01, herplant Abtswoudse bos, Peter Jacobs

Nadat in de afgelopen maanden met veel machinegeweld de nodige bomen zijn gerooid in het Abtswoudsebos is nu na enige weken stilte de herbepanting begonnen. (locatie: parkeerterrein aan Schieweg dicht bij Avalex). In Abtswoudsebos Oost is de herbepanting gestart. Het is daarbij opmerkelijk dat er naaldbomen lijken te worden aangeplant. Het mooiste zou zijn als het plantmateriaal van inheemse oorsprong is.

09/01, **roodborst**, Westland, Aad van Uffelen.

09/01, **gewoon fluweelpootje op wilg**, Westland, Aad van Uffelen.

09/01, **waterberging Wollebrand**, Aad van Uffelen.

In Trouw stond deze week een interview met Raymond van der Ham over ons grassenboek.

[Klik hier voor het artikel.](#)

[Klik hier om het boek te bestellen](#)

deVerdieping
Trouw

Woord van de dag
Grassensafari

VOORPAGINA VERDERING OPWE RELIGIEFALUSOEF DURZAANHEBENATUUR CULTUURMEDIJA ACHTERPAGINA

07/01, Woord van de dag: Grassensafari

Eindejaarsplantenjacht

In Hoek van Holland zijn de meeste bloeiende planten gemeld **77** soorten. Dat is gebeurd is door onze coördinator van de studiegroep Korstmossen, Karel Gort.

Karel was een dag van te voren foto's wezen maken van de planten. De volgende dag is hij in een uur langs deze route gierend om deze aantallen in 1 uur te kunnen melden.

Karel is een groot kenner van de Nederlandse flora, heeft op drie alle plantensoorten van Nederland gezien en een groot herbarium in huis.

Verslag FLORON: [klik hier](#)

Nieuwjaarsbijeenkomst, 14:00 – tot circa 15:00, via zoom.

Op 3 januari heeft de nieuwjaarsbijeenkomst van Natuurlijk Delfland plaatsgevonden. Helaas kon dit, vanwege de corona, niet op de gebruikelijke manier plaatsvinden. Als alternatief hebben we een presentatie laten zien van de hoogtepunten van 2020 en een vooruitblik naar de plannen die we in 2021 willen gaan uitvoeren. Vanwege de informele sfeer, was het een hele leuke en interactieve bijeenkomst via Zoom (online meeting). Over en weer werden er door de verschillende betrokkenen toelichtingen gegeven en kon het overige publiek daar weer op reageren. Ook werden er een aantal leuke suggesties gedaan die in 2021 verder worden opgepakt.

Mocht je niet in de gelegenheid zijn geweest om deze bijeenkomst bij te wonen maar ben je wel benieuwd naar de presentatie die is gegeven, dan kun je deze presentatie als pdf-document downloaden.

[klik hier](#)

G 4 januari, 10:00 – ca 11:30 uur, Vogels in de winter Natuurcafé, via zoom.

Het was een Hartstikke bedankt voor jullie deelname. Ik heb genoten om dit te mogen doen.

Het was een zeer geanimeerde bijeenkomst, veel ervaringen werden uitgewisseld en de nodige vragen gesteld.

Geert van Poelgeest.

5 januari, 19:00 – 23:00 uur, raadscommissie Ruimte, gemeente Westland o.a. Watergat.

Onze brief stond op de agenda diverse mensen en organisaties hadden een ondersteunende brief geschreven. Het hielp helemaal niets, de gemeente wil bouwen, want er is grote woningnood in Westland. Noot van de redactie: vooral onder de dure huizen hihihihihihhi.

Dus onze rechtszaak wordt de volgende stap.

H 6 januari wilgen knotten

Er is op zes plekken geknot, het was onvoorstelbaar heerlijk weer (koud, zon en geen wind) we begonnen met rijp en ijs op de sloot. Door het zagen wordt je warm, iedereen had zelf drinken en wat te eten meegenomen, zodat de 1,5 meter goed in acht kon worden gehouden.

We hebben geknot in 's Gravenzande, de eendenkooi in Schiedam, Chilipad in Delft en in het Wilhelminapark in Rijswijk. Er waren circa 50 personen bij betrokken.

Op deze laatste locatie zijn de stammen van 108 knotwilgen opgeschoond ook het opschot van populier, schietwilg en es zijn teruggezet.

Knotten in 's Gravenzande

Knotten in Rijswijk

Jos zijn pad

Allereerst: excuus voor de **zilverreiger** [blok 37-15-15] die natuurlijk een **blauwe reiger** was!

Verder: Op **3 januari** kon ik vanuit het appartement in de omringende lindes **9 kraaien** zien waarvan er vier tweetallen waren. De lente begint! Verder heb tijdens de online vogelsessie op 4 januari gemeld dat ik zo rond half tien al een paar dagen een groepje **koolmezen** bezig zag dat de takken aan het afstruinen was op zoek naar voedsel.

Op **4 januari** in blok 37-16-31: achter IKEA weer een **ooievaar** gezien. In dat veld zaten vorig jaar ook meerdere ooievaars.

In blok 37-16-33 in en boven de vaart Delfgauw-Pijnacker: een **aalscholver** met uitgespreide vleugels op een lantaarnpaal. Een half uurtje later zat hij er nog, maar nu zonder uitgespreide vleugels. Verder ook twee **futen** en een vijftal **meerkoeten**, zo ongeveer in de bocht van de vaart bij het tankstation. Ik heb ook een foto genomen van drie **kuifeenden**, één mannetje en twee vrouwtjes die blijkbaar weer teruggekeerd zijn. Vorig jaar zaten er ook kuifeenden op dat stuk, maar ik had ze tot nu toe nog niet gezien.

Op **6 januari** heb ik mijn 'eigen' pad weer bezocht.

In blok 37-15-15 heb ik de zwarte knoppen van de **es** gefotografeerd en een aantal **molshopen**. Verder zag ik bij het bruggetje vlakbij de es boven het water een paar **muggen** vliegen. Wel vroeg voor het jaar, dacht ik.

In blok 30-55-55 zag ik ineens dat een alleenstaande **hazelaar** blijkbaar al katjes had ontwikkeld. Ik heb de boom gefotografeerd, maar het was al te donker om de katjes een beetje scherp in beeld te krijgen.

04/01, 37-16-33, **kuifeenden** Delftsestraatweg Delfgauw, Jos van Koppen.

02/01, 37-15-15, **es knoppen**, Van Weerden Poelmanpad, Jos van Koppen.

06/01, 37-15-15, drie nieuwe **molshopen**, Van Weerden Poelmanpad, Jos van Koppen.

06/01, 37-15-15, serie **molshopen**, Van Weerden Poelmanpad, Jos van Koppen.

06/01, 37-15-15, twee nieuwe **molshopen**, Van Weerden Poelmanpad, Jos van Koppen.

06/01, 30-55-55, **hazelaar** katjes, Van Weerden Poelmanpad, Jos van Koppen.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Kees van der Kraan, verwerken van inzendingen

Marian Barendtszen, e.a., de juiste benaming van soorten

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen.

Louis van der Meijden, Tuintips

Huub van 't Hart, secretaris Natuurbescherming

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

Het redactieadres is natuurlijkDelfland@knnv.nl zie ook briefhoofd.

TIPS

Zomereik of wintereik, aanplanten maakt verschil. Op de zomereik komen 450 insectensoorten voor, op de Amerikaanse eik 13.

[klik hier](#)

Nederland warmt sneller op dan het wereldgemiddelde.

[klik hier](#)

Download gratis de app **rondje rijswijk (historische vereniging Rijswijk)** via play store.

Ga naar **wandelingen** kies hier **Elsenburg en Pasgeld**. Het is een wandeling van ongeveer 1 uur.

Boekentip: zwarte merels witte merels

[klik hier](#)

Vorbereiden op de tuinvogeltelling

[klik hier](#) en natuurlijk ook [hier](#)

Nachtvlinderjaar 2020: vijf nieuwe soorten en flink wat zeldzaamheden

[klik hier](#)

Wij sturen je graag
het bos in.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.